

TURISMO E ITINERÁRIOS RELIGIOSOS

XOSÉ SANTOS SOLLA

*Professor Titular de Xeografía Humana/
Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago de Compostela
CETUR – Centro de Estudos e Investigacións Turísticas
xosemanuel.santos@usc.es*

Resumo:

A crescente importancia do turismo religioso tradúcese na conquista de un lugar de destaque e de grande visibilidade, en virtude do protagonismo que quer o sector público, quer o privado lle têm conferido.

Primeiramente iremos reflectir sobre a dinámica intrínseca ao mercado turístico e sobre as súas tendencias de evolución máis recentes. Aspectos que fan do Turismo un sector de actividade especialmente interesante, cuxos traços máis característicos son a mudanza e renovación permanentes. O concepto de mobilidade, intimamente vinculado con o Turismo mas que nem sempre é obxecto de atención primaria, estará no centro desta reflexión.

O Turismo encontra-se inevitablemente asociado ao proceso de mobilidade. Este facto é cada vez máis evidente, non só pola multiplicación e aumento das distancias percorridas nas deslocações realizadas entre os locais de residencia habitual e os locais de acolhimento, mas tamén pola crescente importancia asumida polo denominado *Turismo Itinerante*. A literatura turística tem abordado preferencialmente os movementos de orixe – destino, relegando para un segundo plano a análise da itinerancia. Note-se que se non comprendermos as lóxicas de mobilidade dos viaxantes, dificilmente seremos bem sucedidos na concepción de roteiros ou no aproveitamento de sinergias entre destinos próximos.

Após esta abordagem introdutória, serán consideradas as definicións de *Turismo Religioso*, con especial énfase para a difícil desambiguación con o concepto de peregrinación. Esta cuestión tem sido alvo da atención de moitos autores e debatida pola propia OMT. Porém, non foi aínda posible establecer un consenso conceptual. Alguns autores chegan mesmo a defender que a peregrinación é un fenómeno alheio ao propio turismo.

Esta reflexión terminolóxica será aprofundada con a introdución de alguns datos estatísticos sobre a importancia do *Turismo Religioso* no mundo, descendo até a escala española. A escasez de información estatística relaciona-se con una cuestión paradoxal. O crecemento do número de visitantes a destinos de *Turismo Religioso* corresponde a una diminución proporcional do número de turistas que confesam ter una motivación religiosa na súa deslocação.

Finalmente, são debatidas algúns cuestións de futuro e abertas novas perspectivas. Por un lado, o *Turismo Religioso* terá de enfrentar a dinámica do actual

modelo turístico. Mas, por outro, demonstra com iniciativas concretas que está preparado para esse desafio. Entre eles está a criação de itinerários e rotas que vão além das clássicas vias de peregrinação, como os Caminhos de Santiago.

Palavras-chave: Turismo, turismo Itinerante, modelo turístico, itinerários, rotas.